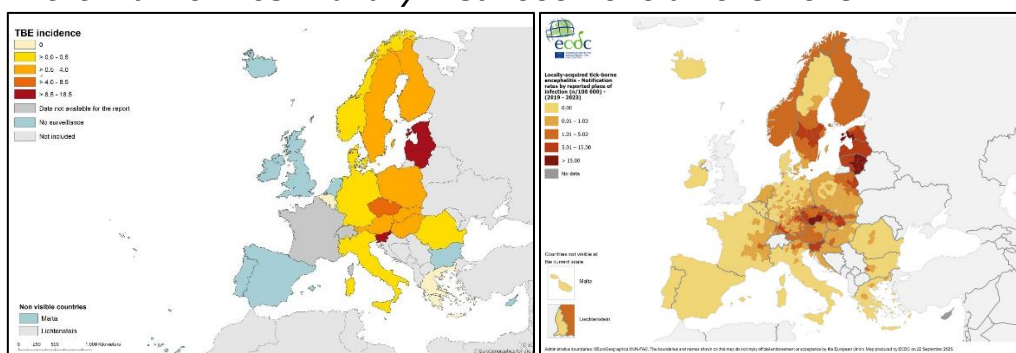

přehled epidemiologické situace, aktualizace z roku 2025

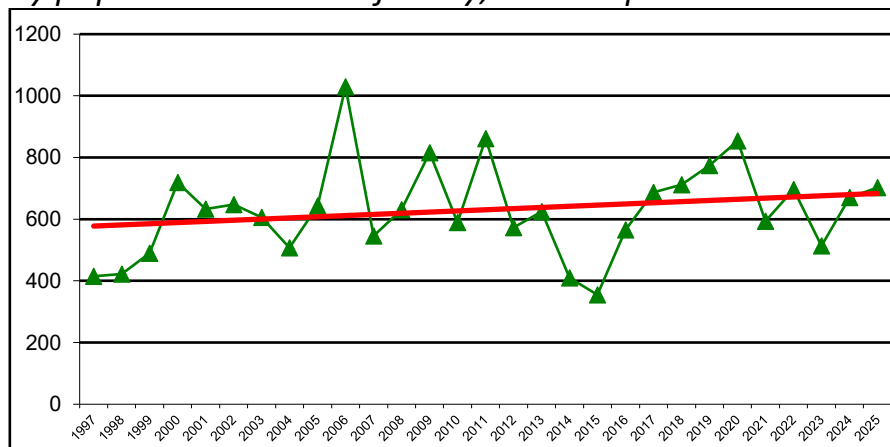
Česká republika patří k zemím s nejvyšším výskytem případů klíšťové encefalitidy, s incidencí trvale převyšující kritérium vysoké rizikovosti stanovené WHO **nad 5 případů/100 000 obyvatel**. Riziko nákazy je již prakticky celoplošné nejen v ČR, ale i ve většině Evropy a vlivem environmentálních faktorů dochází v posledních desetiletích rovněž k posunu rizika nákazy do vyšších nadmořských výšek, nad 700 m.n.m. ⁽¹⁾.

Obr. 1: Porovnání ohnisek nákazy z let 2000-2010 a 2019-2023 ^(2, 3)

Přenašečem viru klíšťové encefalitidy je v našich podmínkách **klíště obecné** (*Ixodes ricinus*). Promořenost klíšťat virem klíšťové encefalitidy v různých lokalitách kolísá v rozmezí 0,1-5 % ⁽⁴⁾. K přenosu nákazy může dojít také pitím **syrového tepelně neošetřeného mléka** nakažených laktujících zvířat ⁽⁵⁾. Počty případů v jednotlivých letech kolísají v závislosti na aktivitě klíšťat, lidí, charakteru počasí a dalších vnějších okolnostech, avšak dlouhodobě vykazují zřetelně vzestupný trend ⁽⁶⁾. Přestože je již řadu let dostupná a bezpečná prevence očkováním, je stále málo využívána a **onemocnění je podceňováno** ⁽⁷⁾.

Obr. 2: Počty případů klíšové encefalitidy, Česká republika 1997-2025 ⁽⁶⁾

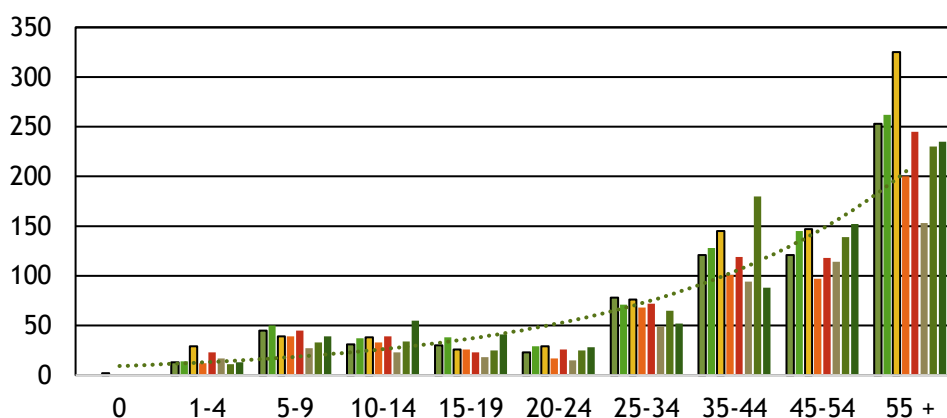

Dlouhodobě jsou vyšší počty případů zaznamenávány u osob vyššího věku. U takových pacientů je závažnější průběh onemocnění, častější komplikace a trvalé následky, dlouhodobá rekonvalescence, zhoršená kvalita života a vyšší riziko úmrtí ⁽⁸⁾.

Případy z roku 2025 **potvrzují dlouhodobý trend** i sledované epidemiologické charakteristiky. Onemocnělo 703 osob, třetina z nich ve věku nad 55 let. Častější výskyt onemocnění byl u mužů (59 % případů). Zaznamenáno bylo 7 úmrtí (4 z nich byli ve věku nad 75 let), 6 mužů a 1 žena. Místem nákazy byly uváděny lokality **ve všech krajích ČR, včetně městských aglomerací, z parků a zahrad** ⁽⁶⁾.

Obdobný trend se týká vývoje situace v Jihomoravském kraji, u jehož obyvatel bylo v roce 2025 potvrzeno 43 případů, v roce 2024 bylo potvrzeno 47 případů, z nich 1 úmrtí.

Obr. 3: Počty případů dle věkových skupin, Česká republika 2018-2025 ⁽⁶⁾

Doporučení pro praxi:

- **rozšiřování** ohnisek nákazy (hornaté oblasti, městské aglomerace)
- riziko závažného průběhu, trvalých následků a úmrtí **stoupá s věkem**
- specifická léčba stále **není k dispozici**
- klíčový význam má očkování, pro osoby **nad 50 let plně hrazeno** z v.z.p.
- očkovat lze **celoročně**
- nutné je dodržení předepsaného **očkovacího schématu**

Upozornění:

- očkovací schéma základního očkování nedodrží všichni očkovaní
- druhou dávku vakcíny dostane v průměru **pouze 66 %** pacientů a **téměř 2/3 očkovaných nedokončí základní schéma**
- na posilovací dávku se dostaví pouze 1 z 5 očkovaných
- nedokončení očkovacího schématu může představovat zvýšené riziko nákazy ^(7, 9).

Reference:

1. Danielova V, Kriz B, Daniel M, Benes C, Valter J, Kott I. Effects of climate change on the incidence of tick-borne encephalitis in the Czech Republic in the past two decades. *Epidemiol Mikrobiol Immunol.* 2004;53(4):174-81;
2. TBE Key risk areas Period: 01 Jan 2000-01 Jan 2010. Dostupné zde: <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/tbe-key-risk-areas-tbe-average-annual-incidence-rate-100-000-inhabitants-euefta>, Staženo: 31.01.2026
3. Notification rates of locally-acquired tick-borne encephalitis cases reported for 2019–2023. Dostupné zde: <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/notification-rates-locally-acquired-tick-borne-encephalitis-cases-reported-2019>; Staženo: 31.01.2026
4. Mapy výskytu infikovaných klíšťat v ČR, dostupné na: <https://www.kliste.cz/cz/vse-o-klistatech/clanek/mapy-vyskytu-infikovanych-klisat-v-cr>, staženo 02.02.2026
5. Tommythetvet. Dostupné na: <https://tommythetvet.ie/animal-health-tips-and-advice/all-tickd-off-milk-drop-and-tick-borne-diseases/>; Staženo: 02.02.2026
6. EpiDat ČR a ISIN, archiv KHS Jihomoravského kraje se sídlem v Brně a archiv autorky
7. Ipsos: TBE Awareness Coverage and Compliance Research 2024. Data on file. Na vyžádání u společnosti Pfizer
8. CDC yellow book dostupné na: <https://www.cdc.gov/yellow-book/hcp/travel-associated-infections-diseases/tick-borne-encephalitis.html>; staženo 01.02.2026
9. Polcarová et al. Klíšťová encefalitida - epidemiologie a současné možnosti očkování, *Vakcinologie* 2017;11(3):118-125.